

співробітників і адміністрації ВНЗ та у співпраці з Міністерством освіти і науки [4].

Вважаємо, даний Проект є ще одним кроком до розвитку академічної доброчесності в українських вищих начальних закладах. Це дасть змогу краще збагнути суть академічної доброчесності як студентами, так і викладачами.

Підсумовуючи все вище зазначене, варто зробити наступні висновки: академічна доброчесність є сукупністю принципів та норм етики, які повинні застосовувати здобувачі освіти в процесі навчання. Зарубіжний досвід є досить різноманітним і як свідчить практика українські виші переймають його. Так, створюються Кодекси честі, Декларації про академічну доброчесність та інші документи, які регулюють дану сферу. Крім того, важливим здобутком є Проект Сприяння академічній доброчесності, який покликаний не тільки поглибити розуміння академічної доброчесності у студентів і викладів, але і змінити суспільні цінності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Академічна чесність: що маємо на увазі [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://msmb.org.ua/stily-zhittya/karyera-ta-osvita/akademichna-chestnisty-shto-mayemo-na-uvazi/>.
2. Ромакін В. В. Академічна чесність у вищій школі [Електронний ресурс] / В. В. Ромакін // Педагогічні науки – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2002/20-7-3.pdf>.
3. Ковальчук О. С. Забезпечення академічної чесності у вищих навчальних закладах: міжнародний досвід / О. С. Ковальчук, Л. М. Потапюк. // Вісник університету імені Альфреда Нобеля. – 2017. – №1. – С. 21 – 26.
4. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20\(SAIUP\).html](http://www.americancouncils.org.ua/uk/pages/34/Strengthening%20Academic%20Integrity%20in%20Ukraine%20Project%20(SAIUP).html).

Єднак О.В.

*студент першого року магістратури
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник : *к.ю.н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права ТНЕУ*

Баран А.В.

ПОРІВНЯЛЬНІ АСПЕКТИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ШКОЛИ

Юридична освіта – одна з основоположних гарантій майбутнього будь-якої держави світу. Після подій на Майдані Гідності, та обрання нового курсу розвитку української держави, актуальність питання про тенденції розвитку юридичної освіти невпинно зростає.

Наявна в Україні квазірадянська модель вищої освіти більше не здатна в повній мірі забезпечити потреби суспільства, через що потребує значного реформування.

Дана наукова розвідка спрямована на висвітлення деяких аспектів зарубіжного досвіду вищої юридичної школи, застосування яких, може призвести до покращення стану юридичної освіти в Україні.

Для порівняльного аналізу найбільш доречно звернутись як до країн Європейського співтовариства, так і до країн англо-американської правової сім'ї.

Розглянемо систему вищої юридичної освіти у Німеччині. Нормативно це питання регулюється федеральними законами, водночас окремі землі приймають власні акти з питань освіти, зокрема у Баварії це «Земельне положення про освіту і організацію іспитів для юристів».

Порядок вступу у німецькі вузи відрізняється від вітчизняного. Підготовка юристів є прерогативою лише державних університетів, навчання безкоштовне. Вступних іспитів немає, зарахування здійснюється на основі даних успішності абітурієнтів у гімназії Центром розподілу студентських місць.

На відміну від більшості українських вузів, у Німеччині студенти обирають спецкурси, які бажають вивчати протягом семестру. В той же час, існує встановлений на федеральному рівні перелік обов'язкових дисциплін: цивільне, кримінальне, публічне право, певні історичні та соціальні науки. В окремих землях цей список може бути розширеним [1, с. 79]

Формою письмового іспиту є роботи у вигляді клаузур. Така форма контролю проводиться кілька разів на семестр по конкретному завданню, наприклад фабулі судової справи. Це демонструє вміння студента застосовувати закон на практиці. Після завершення вивчення кожного з предметів видається свідоцтво, тому звична нам система екзаменаційних сесій відсутня. Завершенням академічного університетського навчання є перший державний іспит, який студенти складають протягом семестру, і який складається з письмової та усної частин [1; с. 80].

Після здачі іспиту студенти проходять підготовчу службу, що є другим рівнем юридичної освіти у Німеччині та триває два роки. За цей час референдари (так називають студентів на цьому етапі) зобов'язані відпрацювати в органах юстиції, управління, адвокатурі, та інших органах. Після проходження підготовчої служби студенти складають другий державний іспит, результати якого встановлюють, чи досягнута мета освіти і чи може особа займатись відповідною діяльністю.

Для німецьких правових вузів характерною є співпраця із юридичними факультетами зарубіжних держав, що є позитивним досвідом, адже дозволяє готувати фахівців до роботи в спільних міжнародних підприємствах.

Як бачимо, система вищої правової освіти у Німеччині ґрунтується на демократичному підході до вибору студентом дисциплін, які він бажає вивчати, а також спрямована на якісну практичну підготовку майбутніх фахівців. Вважаємо цей досвід позитивним, і доцільним для запровадження в Україні.

Традиційною консервативною та не менш ефективною є модель вищої юридичної освіти Великої Британії.

Розпочати варто з того, що навчання здійснюється переважно на платній основі. А незначний конкурс дозволяє раціонально використовувати сили

викладацького корпусу, тим самим формуючи широкий інструментарій індивідуальних форм роботи зі студентами. Так, в Лондонському університеті викладач працює за індивідуальним планом не більше ніж із десятима студентами, в Оксфордському університеті – не більше ніж із трьома студентами [2, с. 84].

Вступні іспити відсутні, бакалаврські програми тривають в середньому 3 роки (в Шотландії - 4 роки). Наступним рівнем є однорічне чи дворічне стажування, метою якого є здобуття можливості здійснювати адвокатську діяльність.

Наступною особливістю такої системи надзвичайна гнучкість навчальних планів. Незважаючи на наявність обов'язкових для вивчення предметів (конституційне право, право власності, кримінальне право та ін.), студент може обрати й ті предмети, викладання яких здійснюється на інших факультетах. Сам же навчальний процес та специфіка навчальних дисциплін орієнтує студентів на практичний аспект юридичної діяльності.

Вища юридична освіта у Великій Британії в першу чергу, орієнтована на адвокатську діяльність. В свою чергу адвокатів прийнято поділяти на баристерів і солістерів. Солістери – адвокати нижчого рангу, діяльність яких, як правило, зводиться до підготовки матеріалів до судового засідання. Баристери – адвокати вищого рангу, що мають право вести справи в суді.

Складність англо-саксонської системи права, та подібний вид підготовки майбутніх юристів фактично виключає поняття «карьерних суддів».

Враховуючи відмінності у статусі солістерів і баристерів, їхня підготовка триває неоднаково.

Для майбутнього солістера, що вже попередньо отримав вищу освіту, необхідно пройти 9-ти місячний курс лекцій у юридичному коледжі Юридичного товариства Великої Британії. В процесі такої підготовки для студента обов'язковими предметами є ті, що найбільш наближені до його майбутньої діяльності (управління нерухомістю, спадкове право, корпоративне право та ін.). Після проходження вищезгаданого курсу лекцій та успішного складання сесії, майбутній солістер відправляється на оплатну ним практику до однієї з солістерських контор. Лише по закінченню такої практики кандидата приймають в число солістерів.

У свою чергу майбутні баристери проходять дещо іншу процедуру ініціації. Після здобуття університетської вищої освіти, кандидати на посаду баристера повинні пройти річну підготовку в одній з шкіл права при гільдіях баристерів. Донині збереглися найбільших чотири гільдії баристерів : Лінкольна, школа-гільдія Грея, Внутрішній Темпл і Середній Темпл. Сьогодні студент школи-гільдії зобов'язаний провести певне число «обідніх сесій». Щорічне число таких сесій – як мінімум чотири. Вони тривають три тижні. Протягом цього терміну студенти можуть вечеряти в їдальні своєї школи-гільдії. Протягом однієї сесії необхідно пообідати принаймні три рази. Але щоб бути прийнятим в баристери, вимагається провести вісім сесій, тобто взяти участь в 24 сесійних трапезах. Нині подібна практика втратила своє колишнє значення, але студент вимушений пройти через цю процедуру, оскільки це вимагається для отримання диплому [3, с. 213].

Незважаючи на всю формальність та церемоніальний характер, застосування досвіду правничих ВНЗ Великої Британії в частині формування навчальних планів

та перейняття досвіду конкретизації діяльності юристів може значно покращити кваліфікацію майбутнього юриста.

Підводячи підсумки, хотілось би зазначити, що перші кроки в сторону покращення юридичної освіти в Україні вже зроблені. На данному етапі студенти провідних українських вищих юридичних шкіл мають змогу не лише проходити практику за кордоном, а й отримувати цінні знання від провідних фахівців – правознавців з різних куточків світу. Та все ж, це лише початок, і на мою думку, лише подальша коректна компіляція та інтерпритація зарубіжного досвіду під українські реалії допоможуть створити нашу, унікальну для світу та ефективну для суспільства вищу юридичну освіту.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бігун В. Юридична освіта в Україні та Німеччині / В. Бігун // Юридичний журнал. – 2004. – № 12. – С. 78–84.
2. Порівняльне правознавство: Навч. посібник/ О.О. Погрібний, І.М. Погрібний, О.В. Волошенко та ін. /За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АПрН України О.Н. Ярмиша – Харків: Вид-во Харківського нац. ун-ту внутр. справ, 2006. – 298 с.
3. Скрипник М. І. Правова педагогіка: навч. посіб. / Н. А. Фоменко, М.І. Скрипник, О. В. Фатхутдінова; за наук. ред. Н. А.Фоменко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 326 с.

Зазуляк А.В.

*студентка групи ПР-11 юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент кафедри теорії
та історії держави і права ТНЕУ
Баран А. В.*

КСЕНОФОБИЯ ЯК НЕГАТИВНЕ СУСПІЛЬНЕ ЯВИЩЕ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

У сучасному світі ксенофобія є як соціальною, так і політичною проблемою. Кількість іноземців в Україні постійно зростає. Сам факт проживання іноземців в будь-якій державі обумовлює виникнення проблем взаємодії з місцевим етносом (етносами). І як тільки погіршується соціально-економічна ситуація, взаємини з «чужими» набувають рис культурної, етнічної, мовної, релігійної або іншої ворожнечі.

Останнім часом в Україні спостерігається тенденція до збільшення проявів ксенофобії. Причини цього явища полягають у зростанні соціальних та економічних проблем в суспільстві, неефективній політиці профілактики відповідних явищ у молодіжному середовищі [1].

Ксенофобія – (в перекладі з грецької *xenos* - чужий; *phobos* – страх) хворобливий стан, що виявляється у нав'язливому страху перед незнайомими